

31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (M. Meclisi 1/371; C. Senatosu 1/866)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 430 a 1 nci ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4485

23 . 1 . 1968

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 19 . 1 . 1968 tarihli 29 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyle
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 14 . 6 . 1967 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 19 . 1 . 1968 tarihli 29 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 430)

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/866
Karar No. : 3

24 . 1 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisine 19 . 1 . 1968 tarihli 29 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 23 . 7 . 1968 tarihli ve 4486 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, komisyonumuzun 24 . 1 . 1968 tarihli Birleşiminde, Millî Eğitim Bakanı da hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici 1, 2, 3 ncü maddeleri hükmüne istinaden, akademik sürelerde indirim yapılmak suretiyle, öğretim üye ve yardımcıları ile personelin atanmasında bâzı kolaylıklar sağlanmıştır.

Tasarının 1 nci maddesi uygulama süreleri sona ermiş bulunan bu üç geçici maddedeki müddetlerin 10 yıl daha uzatılmasını öngörmektedir.

Müzakereler sırasında Millî Eğitim Bakanının, yeni Üniversiteler Kanununun kısa bir süre sonra Yasama Organına sevk edileceği yolundaki beyanlarını da dikkate alan komisyonumuz; birinci maddeyi 10 yıllık temdidî 5 yıla indirmek suretiyle; diğer maddeleri de aynen kabul etmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan C. Okurer	Sözcü 2 nci maddeye muhalifim. M. Özgüneş	Kâtip Söz hakkım mahfuzdur. A. Bora	Üye K. Karavelioğlu
Üye Söz hakkım mahfuzdur. H. Dağlı	Üye Söz hakkım mahfuzdur. C. Ertuğ	Üye Söz hakkım mahfuzdur. Ö. L. Bozcalı	Üye S. Turan

Bütçe ve Plân Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No : 1/866
Karar No : 48

25 . 1 . 1968

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 19 . 1 . 1968 tarihli 29 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkınla kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 23 . 1 . 1968 tarihli ve 4486 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun 25 Ocak 1968 tarihli 8 nci Birleşiminde ilgili Hükümet temsilcileri ile Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı da hazır bulunlukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1) Tasarının 1 nci maddesi; Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üye ve yardımcılarının akademik sürelerinde indirim yapılabilmesi imkânını veren hükmü ihtiva eden 6990 sayılı Kanunun geçici 1, 2 ve 3 ncü maddelerinin yürürlük süresinin (10) yıl daha uzatılmasını öngörmektedir.

Millî Eğitim Komisyonunca tanzim edilen metinde de, tasarıda yer alan (10) yıllık süre, (5) yıla indirilmek suretiyle kabul edilmiş bulunmaktadır.

6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici 1 ve 2 nci maddeleri hükmüne istinaden akademik sürelerde indirim yapılması, öğretim üyeleri ve öğretim yardımcılarının atanmasında bâzı kolaylıklar sağlanması sebebiyle olumlu neticeler vermiş ve kuruluş halinde bulunan Atatürk Üniversitesi, birçok öğretim üye ve yardımcılarına sahibolmuştur. Bu suretle, Erzurum'da Atatürk Üniversitesi kurulurken, bu müesseseyi cazip hale getirmek maksadiyle tanınan imkândan beklenen faydalar semeresini vermiş ve gayenin gerçekleştirilmesi yolunda olumlu bir gelişme yaratılabilmektedir.

Üniversite öğretim mensuplarının sayısında bu sistemle artış kaydedilirken, sistemin özelliği olan süre indirimi hususu, öğretim üyelerinin yetişme tarzı ve nitelikleri konusunda da her hangi bir şekilde

menfi tesir icra etmemektedir. Çünkü, Üniversitenin tesbit ettiği adaylar - diğer bütün üniversitelerin adaylarında olduğu gibi Üniversitelerarası Kurula gönderilmekte ve değerlendirme (sözlü - yazılı imtihanlar, tezler, kollokyum, ders verme..) Üniversitelerarası Kurulun seçtiği bir heyet tarafından yapılmaktadır.

Bu itibarla, süre indirimi, Atatürk Üniversitesi mensuplarından gerekli nitelikleri taşıyanlara, sadece, iki yıl erken namzet olma imkânını vermektedir. 1966 - 1967 ders yılında Tıp Fakültesinin tesbit ettiği adayların hepsi değerlendirmede başarı göstererek akademik unvan kazanmak suretiyle, sistemin mahzurlu olmadığına müşahhas delilini teşkil etmişlerdir.

Günümüzde, bütün Batı ülkelerinde, Atatürk Üniversitesinde uygulanan sisteme benzer usullerle, liyakatli olan üniversite mensuplarının genç yaşta profesör ve doçent olabilmeleri sağlanmakta; böylece, genç öğretim üyelerine sabip bulunmak imkânı bulunmaktadır.

Hazırlanmakta olan yeni Üniversiteler kanunu tasarısı üzerindeki çalışmalarını bitiren Üniversitelerarası Kurul da, bu istikamette bir temayül göstermiş ve bütün üniversitelerimizde akademik sürelerin bir indirime tabi tutulmasının uygun olacağı kanaatini izhar etmiştir.

Henüz gelişmekte bulunan ve mahrumiyetler mıntakası telâkki olunan Erzurum şehrimizdeki Üniversiteye öğretim üyesi temini, müşahadelere göre, yukarda arz ve izah edilen sistemin uzunca bir süre daha uygulanması ile ancak mümkün olabilecektir.

Bugün, üniversitelerimizde, öğretim üye ve yardımcıları konusunda aşıkâr bir dengesizlik mevcut bulunmaktadır. Meselâ; Ankara veya İstanbul Tıp fakültelerindeki öğretim üyelerinin sayısı, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesine oranla birkaç misli fazladır. Oysa, bir plân çerçevesi içinde kalkınmanın gerçekleştirilmesinde, bölgeler arasında bir dengenin kurulması büyük önem taşımaktadır. Öğretim üye ve yardımcıları konusunda da denge, ancak mahrumiyet bölgelerine imkân tanımak ve buraları cazip hale getirici tedbirler almak suretiyle sağlanacaktır.

Nitekim, İkinci Beş Yıllık Plânda da, «büyük merkezler dışındaki üniversitelerin hızla gelişmelerinin temini ve öğretim üyesi ihtiyacının kolaylıkla karşılanabilmesinin, birtakım tedbirlerin yanı sıra, bu üniversitelerin statülerine gereken önemliğin verilmesi suretiyle gerçekleştirileceği» öngörülmüş bulunmaktadır.

Bu itibarla, üniversite tarafından (10) yıl daha uzatılması talebolunan süre indirimi sistemini, (5) yıl olarak değiştiren Millî Eğitim Komisyonu metni, Komisyonumuzca uygun görülemediği ve üniversiteler arasındaki genel temayül de dikkate alınarak, Millet Meclisinin kabul ettiği 1 nci madde aynen muhafaza olunmuştur.

II - Tasarının 2 nci maddesi; 6390 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici 4 ncü maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, üniversite öğretim üye ve yardımcılarından bilgi, görgü ve ihtisaslarını artırmak ve bilimsel incelemelerde bulunmak üzere dış ülkelere gönderileceklere verilecek yollukların, yurt içi gündeliklerinin üç katı üzerinden ödenmesini; ayrıca, bu gibiler için 4489 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (b) fıkrasında yazılı «en az iki yıl çalışmış olmak» kaydının aranmamasını öngörmektedir.

Halen, memleketimizden dış ülkelere giden bütün öğretim üye ve yardımcılarına, yurt içi gündeliklerinin üç katı üzerinden yolluk ödenmektedir. Bu sebeple, getirilen hükümle bir eşitlik tesis edilmektedir.

Diğer taraftan, yurt dışına gönderilecek üniversite mensuplarında iki yıl çalışmış olmak kaydının aranmaması da; esasen, öğretim üye yardımcısının bu imkândan istifade edebilmesi için, memuriyet sıfatını ihraz etmesi gerektiği; bir asistanın, ancak bir yıllık staj devresinden sonra asil memur olabildiği, bu itibarla, dış ülkelere gönderilecek öğretim üye yardımcıları hakkında bir değerlendirme yapmak imkânının mevcut bulunduğu göz önüne alınarak, Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

III - Millet Meclisince kabul edilen 3 ve 4 ncü maddeler Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

IV - Tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Kocaeli L. Tokoğlu	Sözcü Sakarya O. Salihoglu	Kâtip Uşak M. F. Atayurt	Cumhurbaşkanınca S. Ü. R. Üner
Ankara Y. Köker	Aydın İ. C. Ege	İçel C. T. Okyayuz	İstanbul H. Berkol
Niğde K. Bayhan	Ordu Ş. Köksal	Trabzon Ö. L. Hocaoglu	

**Millet Meclisinin kabul ettiği
metin**

31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı «Atatürk Üniversitesi Kanunu» nun geçici 1 nci, 2 nci, 3 ncü maddelerinde yazılı «on yıllık» ve «ilk on yıllık» şeklinde ifade edilen süreler, bu sürelere (10) yıl daha ilâve olunmak suretiyle, (20) yıla çıkarılmıştır.

MADDE 2. — 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı «Atatürk Üniversitesi Kanunu» nun geçici 4 ncü maddesi, aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir.:

**Milli Eğitim Komisyonunun
kabul ettiği metin**

31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı «Atatürk Üniversitesi Kanunu» nun geçici 1 nci, 2 nci, 3 ncü maddelerinde yazılı «onyıllık» ve «ilk on yıllık» şeklinde ifade edilen süreler, bu sürelere (5) yıl daha ilâve olunmak suretiyle, (15) yıla çıkarılmıştır.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

**Bütçe ve Plân Komisyonunun
kabul ettiği metin**

31 Mayıs 1957 tarihli ve 6990 sayılı Atatürk Üniversitesi Kanununun geçici birinci, ikinci, üçüncü maddelerinin yürürlük sürelerinin (20) yıla çıkarılması ve geçici dördüncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği
metin

GEÇİCİ MADDE 4. — (10) yıl içinde, «Atatürk Üniversitesi» öğretim üyesi ve yardımcılarından 4489 ve 4936 sayılı kanunlar hükümlerine göre dış ülkelere gönderilecekler için verilecek yolluklar, gerçek yol masrafları ödenmek ve gündelikleri yurt içi gündeliklerinin üç katını aşmamak üzere, bu üniversite tüzel kişilik kazanmaya kadar Millî Eğitim Bakanlığınca, tüzel kişilik kazandıktan sonra Senatoça tesbit edilir ve bu gibiler için 4489 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (b) fıkrasında yazılı (En az iki yıl çalışmış olmak) kaydı aranmaz.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim Komisyonunun
kabul ettiği metin

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun
kabul ettiği metin

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.